

หัวข้อวิทยานิพนธ์	คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา: ศึกษาการช่วยเหลือผู้เสียหายและเหยื่ออาชญากรรมในคดีอาญา
ชื่อผู้เขียน	วุฒิสักดิ์ เอมะสุวรรณ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2555

บทคัดย่อ

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในปัจจุบันต่างมุ่งเน้นให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลย ในขณะที่เดียวกันผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม ซึ่งได้รับผลร้ายโดยตรงจากอาชญากรรมถูกละเลยและได้รับผิดชอบในการเรียกร้องหรือในการดำเนินการที่จะคุ้มครองสิทธิของตนด้วยตัวเอง จึงควรมีมาตรการทางกฎหมาย ทางบริหารและทางสังคมสงเคราะห์ เพื่อช่วยเหลือผู้เสียหาย และเหยื่ออาชญากรรมอย่างเหมาะสม และเท่าเทียมกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลย

ในหลายประเทศได้ให้ความสำคัญในปัญหาดังกล่าว จึงได้รับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยหลักความยุติธรรมขั้นพื้นฐานของผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม และการใช้อำนาจโดยมิชอบ (Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power) ซึ่งถือว่าเป็นการยอมรับสิทธิของผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม อันรวมถึงสิทธิที่ได้รับการเยียวยา ดังนั้นประเทศในระบบกฎหมายจารีตประเพณี และในระบบประมวลกฎหมาย ต่างมีมาตรการช่วยเหลือทางกฎหมายโดยการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมในคดีอาญา รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญา และเพื่อให้กระบวนการในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายครอบคลุมและสามารถเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายได้ทุกกรณี นอกจากมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 โดยให้สิทธิผู้เสียหายและเหยื่ออาชญากรรมยื่นคำร้องต่อสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา เพื่อให้ได้รับเงินค่าตอบแทนจากการตกเป็นผู้เสียหายในการกระทำผิดอาญาแล้ว ยังได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 44/1 และมาตรา 44/2 เพื่อให้ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะร้องขอในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์เพื่อให้ศาลบังคับให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทนนอกเหนือจากกรณีที่พนักงานอัยการอาจเรียกร้องแทนผู้เสียหายเฉพาะกรณีเรียกคืนหรือ

ใช้ราคาทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 43 และเมื่อศาลมีคำสั่งให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์สิน หรือให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 50 ให้ถือว่า ผู้เสียหายเป็นเจ้าของหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งเห็นว่าขั้นตอนดังกล่าวยังไม่เหมาะสม ไม่อาจเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหายและเหยื่ออาชญากรรมได้อย่างแท้จริง ทั้งยังเป็นภาระแก่ผู้เสียหายอีกมากในการดำเนินการ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการช่วยเหลือผู้เสียหายและเหยื่ออาชญากรรม โดยมุ่งศึกษาเฉพาะการช่วยเหลือผู้เสียหายและเหยื่ออาชญากรรมอันเกิดจากการกระทำผิดทางอาญาของไทยเปรียบเทียบกับของต่างประเทศ ไม่รวมถึงผู้เสียหายอันเนื่องมาจากการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ผิดพลาดหรือบกพร่องหรือผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมที่ยินยอมหรือมีส่วนร่วมในการกระทำผิด ทั้งศึกษาถึงการปรับปรุงกลไกและช่องทางในการดำเนินการของรัฐ และการจัดหาเงินงบประมาณเพื่อรัฐนำมาชดใช้ให้ผู้เสียหายและเหยื่ออาชญากรรมต่อไป

Thesis Title	Civil case in connection with an offence: the study on the redress and compensation for the injured person and the victim of the crime
Author	Wuttisak Amasuwan
Thesis Advisor	Professor Dr. Surasak Likasitwatanakul
Department	Law
Academic Year	2012

ABSTRACT

At present, criminal justice mainly aims to protect right of alleged offender or accused person in criminal cases. On the other hand, the injured persons or the victims who directly affected by the crime are ignored and the responsibility for claiming the compensation is rested on them. Therefore, it is necessity to provide appropriate and adequate legal, administrative and social welfare measures in order to assist the injured person and the victim of crime with a will to provide equal protection of right with those of alleged offender or accused person.

Nowadays, the aforementioned issue has been acknowledged by most nations. Thus, the Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power has been recognized to confirm the right of the injured person and the accused person including right to redress. As a result, both common law and civil law systems have their own legal measure to provide justification redress and compensation specifically for those injured person and victim of crime. It could be seen in the Constitution of Kingdom of Thailand which states that the right of criminal victim shall be served to secure the procedure of protection of the right of victim of crime inclusively and to be able to remedy the victim's loss in any cases. Moreover, the Victim Compensation, Restitution and Benefits of the accused B.E. 2544 (2001) was enacted in order to provide the victim of crime and the accused the right to file the petition to Victims and Accused of Crime Compensation Office for the compensation of being a victim of crime. Also, there is an amendment of article 44/1 and 44/2 of Criminal Procedure Code of Thailand which provides that the victim has the right to request the prosecutor as a plaintiff of the criminal case to file the petition to the court to give an order to the defendant to compensate such victim for the amount of compensation other than the prosecutor's petition to retrieve the lost property or reimburse for

loss of property or compensate the victim under article 43. In cases where the court issue the order to retrieve the lost property or reimburse for loss of property, such victim shall be deemed as the judgment creditor under article 50 of the Criminal Procedure Code. It could be seen that such procedure is not appropriate as it might not fully remedy the loss of the injured person and the victim of crime and it might cost the injured person in order to apply such procedure with the case.

The thesis aims to research the appropriate measures to assist injured person and victim of crime by focusing on the comparison between the assistant measured adopted by Thailand and other countries. This thesis does not include the victim who is suffered from the failure or impaired justice procedure or injured person or victim of crime who allows or participate in the act of crime. Furthermore, it also includes the study on the improvement of mechanism and guideline for operation of state and procurement of state budget in order to compensate the injured person and victim of crime thereafter.